

B.Ed. Sem.-3 Examination

B-104 - Sanskrit

(Pedagogy of School Subject Sanskrit)

Time : 2-00 Hours]

August-2021

[Max. Marks : 50

सूचना (१) आ कसोटीमां कुल ५० प्रश्नो छे.

(२) आ कसोटीना प्रश्नो बहुविकल्प प्रकारना छे.

(३) यार विकल्पोमांथी सायो विकल्प रसंद करी ओ.अम.आर. शीटमां नियत स्थानो तभारो उत्तर साया विकल्पनी साभेना वर्तुणने घट्टे ● करीने नोधवो.

- (१) गुरुसाक्षात् परब्रह्मः तस्मै श्री ..... नमः।
 (अ) गुरुः (ब) गुरु (क) गुरुवे (ड) गुरुवा
- (२) एषाः .....।
 (अ) घटः (ब) घटी (क) तालः (ज) मयूरः
- (३) एतत् .....।
 (अ) रत्नम् (ब) कृष्णफलकम् (क) विमानम् (ड) सर्पम्
- (४) शशकः कुत्र निवसति।
 (अ) वृक्षे (ब) गृहम् (क) तडागे (ड) वनम्
- (५) त्रीणि अर्थात् .....।
 (अ) ३३ (ब) १३ (क) ३० (ड) ३
- (६) गजस्य शुण्डा ..... सदृशी अस्ति।
 (अ) कदली (ब) दिव्या (क) धवलौ (ड) अनजतम्
- (७) नयति - अस्य ह्यस्तन भूतकाले परिवर्तित रूपं किम् अस्ति?
 (अ) अनयत् (ब) नयिष्यति (क) अनयत् (ड) नयत्
- (८) सं गच्छध्वं .....। अयं मन्त्रः कस्य वेदस्य अस्ति?
 (अ) सामवेदस्य (ब) ऋग्वेदस्य (क) अथर्ववेदस्य (ड) यजुर्वेदस्य
- (९) वसन्ति - क्रियापदम् अस्ति।
 (अ) ह्यस्तन भूतकालम् (ब) आज्ञार्थस्य (क) सामान्य भविष्यकालस्य (ड) वर्तमानकालस्य
- (१०) जलाशयं दृष्ट्वा धीवरैः उक्तम्। अधोदतेभ्यः रेखाङ्कितपदस्य कृदन्त प्रकारः कः?
 (अ) सम्बन्धक भूतकृदन्त (ब) कर्मेपि भूतकृदन्त (क) हेत्वर्थकृदन्तम् (ड) विध्यर्थ कृदन्तम्
- (११) कपिः किं याचते?
 (अ) धनम् (ब) दुरितम् (क) सुखम् (ड) भद्रम्
- (१२) रात्रौ यदस्य विभक्तिः वचनं च किम् अस्ति?
 (अ) द्वितीया द्विवचनम् (ब) तृतीया एकवचनम् (क) सप्तमी एकवचनम् (ड) चतुर्थी एकवचनम्
- (१३) कुमार संभवम् इति नाम कृतेः कः रचयिता?
 (अ) व्यासः (ब) हर्षवर्धनः (क) वालमीकिः (ड) कालिदासः
- (१४) पठिष्यामि, ... पठिष्यति - पुरुषानुसारं रिक्तस्थाने भवति।
 (अ) पठिष्यतः (ब) पठिष्यसि (क) पठतः (ड) पठसि
- (१५) शाण्डिलस्य ..... रुधिरं प्रस्त्रवति।
 (अ) कण्ठात् (ब) कण्ठे (क) कण्ठम् (ड) कण्ठेन

- (१६) सिद्धहैम व्याकरणे कति अध्यायाः सन्ति?
 (अ) षड् (ब) दश (क) अष्ट (ड) सप्त
- (१७) श्रेष्ठयुगः किमर्थं देशम् अभृमत्?
 (अ) धनार्जनाथम् (ब) विद्याग्रहणाय (क) दारग्रहणाय (ड) धनग्रहणाय
- (१८) ध्यान योगम् - इति कः समास?
 (अ) तत्पुरुष (ब) बहुव्रीहि (क) अव्ययीभाव (ड) कर्मधारय
- (१९) भृत्यः शब्दस्य समानार्थकः वर्तते।
 (अ) आजीवः (ब) भुक्तः (क) सेवकः (ड) सूनुः
- (२०) पठनेन विना ..... न प्राप्यते।
 (अ) धनम् (ब) भोजनम् (क) सिख (ड) विद्या
- (२१) 'त्वमेका भवानी' - स्तोत्रं केन रचितम्।
 (अ) व्यासेन (ब) विश्वामित्रेण (क) जगन्नाथेन (ड) शङ्कराचार्येण
- (२२) यज्ञस्य देवः कः अस्ति?
 (अ) ब्रह्मा (ब) होता (क) वरुणः (ड) अग्निः
- (२३) देवाय ..... नमः। रिक्त स्थाने योग्यं सर्वनामरूपं किम्?
 (अ) तम् (ब) तस्मै (क) तेन (ड) तस्मिन्
- (२४) लोभात् ..... प्रभवति ।
 (अ) क्रोधात् (ब) क्रोधम् (क) क्रोधस्य (ड) क्रोधः
- (२५) मेघस्यं किं न अस्ति?
 (अ) तोयम् (ब) बलम् (क) तेजः (ड) धान्यम्
- (२६) भूमिः किं ददाति?
 (अ) रत्नम् (ब) वृक्षम् (क) जलम् (ड) गृहम्
- (२७) सिंहात् कति लक्षणानि शिक्षेत?
 (अ) एकलक्षण (ब) द्वे लक्षण (क) त्रीणि लक्षणानि (ड) बहुलक्षणानि
- (२८) कः क्षुधार्तः?
 (अ) शृगाल (ब) सिंह (क) वृकः (ड) न्याघ्रः
- (२९) कुज्जरः शब्दस्य पर्याय कः?
 (अ) गजः (ब) कूजनम् (क) कंकरः (ड) काक
- (३०) आचार्य चरक कस्य राजवैधः आसित्?
 (अ) कनिष्कनृपतेः (ब) मगध नृपतेः (क) वलभीनृपतेः (ड) नगरनृपते
- (३१) पुत्री ..... खलु निद्राति।
 (अ) अहम् (ब) त्वम् (क) मम (ड) आवाम्
- (३२) कः रक्तपिपासः वर्तते?
 (अ) शुनकः (ब) मशकः (क) वायसेः (ड) बिडालः

1708E271-3

- (३३) विवेकानंदस्य विद्यालये किं चलति?
(अ) खेलमहोत्सवः (ब) रजतमहोत्सवः (क) अमृतमहोत्सवः (ड) प्रवेशमहोत्सवः
- (३४) इदानीम् इति शब्दस्य विरुद्धार्थकः शब्दः कः अस्ति?
(अ) संप्रति (ब) वदामि (क) तदानीम् (ड) अधुना
- (३५) नद्याः तटे ..... आसित्।
(अ) कृषिक्षेत्रे (ब) कृषिवाटिका (क) कासारः (ड) पक्षी
- (३६) अधोदतेभ्यः नामरूपेभ्यः षष्ठी विभक्तेः एकवचनस्य रूपं किम् अस्ति?
(अ) मात्रावालः (ब) सिंहस्य (क) मकरः (ड) नद्यः
- (३७) कस्य प्रसरः महान्?
(अ) वृक्षस्य (ब) सूर्यस्य (क) चन्द्रस्य (ड) पुस्तकस्य
- (३८) 'सपादसप्तवादनम्' कः समयः अस्ति?
(अ) ९:३० (ब) ९:०७ (क) ९:२४ (ड) ९:८४
- (३९) जनाः किम् इच्छन्ति?
(अ) रूपम् (ब) मिष्टानम् (क) ग्युतम् (ड) कुलम्
- (४०) ..... सञ्चिका।
(अ) सः (ब) सा (क) ते (ड) एते
- (४१) 'ममेच्छा' एतस्य सन्धि विच्छेदः कः।
(अ) मम+इच्छा (ब) माम+इच्छा (क) ममे+इच्छा (ड) माम+ईच्छा
- (४२) अभिमन्योः माता का?
(अ) कुन्ती (ब) सुभद्रा (क) द्रौपदी (ड) रुकमणि
- (४३) सप्तमी एकवचनस्य रूपम् अस्ति।
(अ) देशम् (ब) देशात् (क) देशे (ड) देशनाम्
- (४४) मया ..... पदं वर्तते।
(अ) प्रथमायाः (ब) तृतीयायाः (क) सप्तम्याः (ड) षष्ठ्याः
- (४५) अग्नेये .....। रिक्तस्थाने योग्यम् अव्ययपदं चिनुत।
(अ) अलम् (ब) प्रभुति (क) स्वाहा (ड) अगे
- (४६) ..... भारः क्रिया विना।
(अ) ज्ञानं (ब) पुण्यं (क) सत्यं (ड) सलिलं
- (४७) वृक्षाग्रवासी ..... अस्ति।
(अ) लेखनी (ब) नारिकेल (क) छोटिका (ड) मयूरः
- (४८) अजा वनं ..... ।
(अ) गच्छामि (ब) गच्छसि (क) गच्छति (ड) गच्छन्ति
- (४९) कृषकः क्या तुष्यति?
(अ) मेघः गर्जति (ब) नीरं प्रवहति (क) मेघः वर्षति (ड) हलं नयति
- (५०) सत्यं किम् अस्ति?
(अ) तपं (ब) जपं (क) दानं (ड) वाणीं

.....